

DIN CORESPONDENȚA LUI CONSTANTIN IPSILANTI CU RUSIA (1806)

AL. VIANU

Tratatul încheiat cu Austria la Pressburg (26 decembrie 1805) aduse pe Napoleon în vecinătatea Imperiului Otoman. Problema « omului bolnav » al Europei apără din nou pe primul plan al politicii internaționale. Guvernul Rusiei, extrem de neliniștit de eventualitatea expansiunii franceze asupra Turciei, dezbătea planuri peste planuri menite să preîntâmpine amenințarea prezentei armatelor napoleoniene la Constantinopol.

Consiliul, ținut sub președinția lui Alexandru I, în ianuarie 1806, ajunse la concluzia că: « Pentru orice caz și orice împrejurare, forțele ruse de uscat și cele maritime să fie pregătite, cu efective cât mai mari și dispuse într-o astfel de manieră încât să poată fi deplasate imediat unde nevoia o va cere și îndeosebi în Moldova și Țara Românească, dacă austriecii vor să ocupe aceste principate sau dacă francezii vor ataca Imperial otoman »¹. Consiliul recomandă totodată să se încerce a se menține « încrederea Divanului » și să se activeze influența Rusiei asupra popoarelor din Balcani.

Mergînd pe linia acestor concluzii, Adam Czartorijski propunea, într-un memoriu din 11—23 ianuarie 1806 adresat țarului, concentrarea cât mai grabnică a unei armate cu un efectiv de cel puțin 100.000 oameni la granița Moldovei².

Lupta diplomatică dintre Franța și Rusia luă o intensitate deosebită la Paris, Petersburg, Londra, Viena, Berlin, București, Iași și în deosebi la Constantinopol.

În via activitate desfășurată de Rusia pentru a-și menține pozițiile la Constantinopol și a contracara acțiunile Franței, pentru a-și întări totodată influența în rîndurile popoarelor din Balcani aflate sub dominația otomană, un rol de seamă a avut domnul Țării Românești, Constantin Ipsilanti.

Documentele publicate în anexe (ianuarie — mai 1806) aduc noi date importante asupra strînselor raporturi dintre C. Ipsilanti și Rusia.

Ordinele de concentrare a armatei n-au fost încă date, dar ministrul afacerilor externe al Rusiei se preocupă de asigurarea securității lui Constantin Ipsilanti și luă măsuri în consecință (Anexa doc. nr. 1). Domnul Țării Românești, pilon important în politica Rusiei în Balcani, pus la curent cu noul raport de forțe, cu noua orientare a diplomației ruse, își va pune la adăpost averea, corespondența secretă, va întări unitățile armate și garda sa personală (Anexele doc. nr. 2, 3, 4). Firește, el nu-l va uita pe « un personaj foarte important pentru interesele mele, ale Principatului meu și chiar pentru acele ale M. S. Imperiale », pe Manuk bei, prietenul, confidentul și depozitarul averii puternicului aian de la Ruscuc, Tristenikloglu (Anexele doc. nr. 4, 5, 6).

Documentele scoase din Arhiva Politică Externă a Rusiei, fondul Consulatul General al Rusiei din Iași, dos. 128/1806, ce se publică acum pentru întâia oară, vin să completeze istoria acelor vremuri cu date inedite și aducerea lor în circuitul științific va servi, fără îndoială, cercetătorilor epocii respective.

¹ D. A. Sturdza și C. Colescu-Vartie, *Acte și documente relative la istoria renașterii României*, vol. I, p. 453.

² *Ibidem*, p. 456.